

บทคัดย่อ

การศึกษาวិทยานิพนธ์เล่มนี้ มีจุดมุ่งหมายที่จะแสดงให้เห็นการปะทะกันของความหมาย และความไม่ต่อเนื่องของความหมายเกี่ยวกับเรื่องเกลื้อและโพแทช เมื่อการรับรู้เกี่ยวกับวาทกรรม เรื่องนี้ ได้สร้างความเข้าใจและความจริงให้กับมนุษย์ในสังคม สิ่งที่ปรากฏก็คือ วาทกรรมเรื่องเกลื้อ และโพแทช ได้สถาปนาความจริงที่หลากหลาย จากปฏิบัติการทางวาทกรรมของคนกลุ่มต่างๆ ที่ เข้ามาใช้พื้นที่ของวาทกรรมร่วมกัน

สิ่งเหล่านี้ได้ปรากฏอย่างชัดเจน ในบทที่3 ของวิทยานิพนธ์เล่มนี้ ที่ชี้ให้เห็นว่า การอธิบาย เรื่องเกลื้อและโพแทช มีความหลากหลาย ภายใต้การสร้างองค์ความรู้เกี่ยวกับเกลื้อและโพแทช ทั้ง ในแง่ของการพัฒนา เรื่องผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจ เรื่องสิ่งแวดล้อม หรือเรื่องทางวัฒนธรรม สิ่ง ที่ปรากฏก็คือ ความรู้เหล่านี้ไม่ได้มีอันเดียวแต่มีความหลากหลาย เพราะแต่ละฝ่ายต่างพยายาม สร้างให้วาทกรรมของตัวเองมีความชอบธรรมและได้รับการยอมรับอย่างกว้างขวาง ผ่านการต่อรอง การปะทะ ประสานกันบนเวทีสัมมนาเกี่ยวกับประเด็นปัญหาเรื่องของเกลื้อและโพแทช ที่สร้างให้ เรื่องของเกลื้อและโพแทช ถูกกล่าวถึงในพื้นที่ทางสังคม

นอกจากนี้วิทยานิพนธ์เล่มนี้ ได้สืบค้นร่องรอยของความรู้ และความจริงเกี่ยวกับเกี่ยวกับ เรื่องเกลื้อและโพแทช โดยสืบค้นให้เห็นการปะทะกันของวาทกรรมในระนาบของความสัมพันธ์ของ อำนาจและความรู้ จากเนื้อหาความจริงเกี่ยวกับเรื่องเกลื้อ ที่วาทกรรมต่างๆก่อตัวขึ้นมา และแย่งชิงพื้นที่ของความหมายและความจริงเกี่ยวกับเรื่องเกลื้อและโพแทช เช่นเรื่องของโครงการเหมืองแร่โพแทชอุดรธานี กับเกลื้อแบบพื้นบ้าน และเกลื้ออุตสาหกรรมท้องถิ่น หรือ ความรู้ทางวิศวกรรมเหมืองแร่ กับตำนานพื้นบ้าน ผาแดงนางไอ่ ที่ปะทะต่อรองกันอยู่ในพื้นที่ และพยายามสร้างการยอมรับกับคนกลุ่มต่างๆ เพื่อสร้างอำนาจ ความชอบธรรมในการจัดการทรัพยากรแร่ธาตุ

วิทยานิพนธ์ชิ้นนี้ แม้ว่าจะไม่มีทางออกต่อปัญหาเรื่องนี้ แต่สาระสำคัญที่บอกให้เห็นก็คือ การจัดการองค์ความรู้เกี่ยวกับเกลื้อและโพแทช สามารถอธิบายผ่านการทำความเข้าใจวาทกรรม ที่เป็นเรื่องของการให้ความหมาย การสร้างความจริง และความรู้ ได้มากกว่าเรื่องของเกลื้อที่เป็น วัตถุที่แท้จริง เพราะเกลื้อไม่ใช่เพียงแค่วัตถุของการบริโภค แต่เกลื้อได้กลายมาเป็นประเด็นปัญหา ของการศึกษาและการกล่าวถึง โดยคนกลุ่มต่างๆ เพื่อสร้างอำนาจ ความรู้และความจริงเกี่ยวกับ การจัดการทรัพยากรธรรมชาติใต้พื้นดินอีสาน